

's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

HERITAGE AUCTIONS EUROPE

Energieweg 7
3401 MD IJsselstein
Nederland
Telefoon: 030 6063944
Email: info@ha-europe.com
www.ha-europe.com

Hét veilinghuis voor al uw postzegels!

Uw collectie laten taxeren?

Heritage Auctions Europe is hét adres voor betrouwbare en realistische taxaties. Onze specialisten behoren tot de top in hun vakgebied en door jarenlange ervaring kunnen zij als geen ander de waarde van uw collectie bepalen.

Iedere **woensdag** taxeren wij gratis uw munten, bankbiljetten, penningen, onderscheidingen, postzegels en oude ansichtkaarten.
Iedere **donderdag** taxeren wij gratis uw overige waardevolle objecten. U bent op beide dagen zonder afspraak welkom van 10.00 tot 16.00.
Op de overige werkdagen kunt u ook bij ons terecht voor een gratis taxatie op afspraak. Neem in dit geval contact met ons op om een afspraak te maken.

Uw collectie laten veilen?

Als 's werelds grootste veilinghuis op het gebied van filatelie, numismatiek en andere verzamelobjecten zijn wij doorlopend op zoek naar inzendingen voor onze veilingen in Nederland, de Verenigde Staten en Hong Kong. Onze bieders/Leden (ruim 1,4 miljoen!) zorgen gegarandeerd en aantoonbaar voor de hoogste opbrengst.
Voor meer informatie of een afspraak voor een vrijblijvende taxatie kunt u contact met ons opnemen per telefoon of email.

Bieden op een veiling?

Een overzicht van de veilingen in IJsselstein vindt u op www.ha-europe.com. Na registratie kunt u online vooraf bieden en deelnemen aan de live-veilingen. De kavels staan ongeveer drie weken voorafgaand aan de veiling online. De week voor de veiling kunt u gebruik maken van onze kijkdagen in IJsselstein. Kijk ook op www.ha.com voor veilingen in de Verenigde Staten en Hong Kong.

HERTOGPOST FEBRUARI 2024

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

36^e jaargang nummer 2

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de ledenavond op donderdag 22 februari a.s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115, 5224 AC te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

Agenda ledenavond 22 februari 2024

1. Opening, verslag 25 januari j.l., ingekomen stukken en mededelingen
2. USA Geïllustreerde 'Sheriff Reward Cards', lezing door Hans van Dooremalen (zie pag. 6)
3. Verkoop
4. Verloting
5. Rondvraag
6. Sluiting

In deze Hertogpost o.m.:

- ❖ Kunst om te overleven
- ❖ Het eerste briefkaartformulier van Nederland II (slot)
- ❖ Gebogen glas
- ❖ 1812: zegelrecht en Napoleon in Moskou
- ❖ Nationale postzegeltonoonstelling FILAFAIR 2024 REVENUE

We zijn aan de slag gegaan om de bibliotheek van de vereniging toegankelijk te maken en weer geschikt voor uitleen aan de leden van filatelistische literatuur: boeken en tijdschriften.

Om te beginnen schonen we de boekenplanken een voor een op. Boeken die we als overcompletee bestempelen, zullen we de komende ledenavonden ter inzage op een tafel leggen. Geïnteresseerden kunnen kiezen en gratis een of meer boeken in eigendom meekrijgen.

Wie het eerst komt wie het eerst maalt.

VERSLAG van de LEDENAVOND van 25 JANUARI 2024

1. Opening, verslag 21 december 2023, ingekomen stukken en mededelingen

De voorzitter opent de bijeenkomst om 20:00u en verwelkomt de talrijke (ruim 70) aanwezige leden.

Afgemelde voor deze avond hebben zich H. de Bruin, W. van Dinther, J. Hessels, C. Kalkhoven, H. en T. de Kok.

- Jan Hessels ligt ernstig ziek in het JBZiekenhuis.

Harrie de Kok is weer thuis en zal nog lang moeten revalideren. We wensen hem en zijn vrouw Tonny veel sterkte. Per 1 januari j.l. heeft Harrie zijn bestuurslidmaatschap neergelegd. We zoeken dus een nieuwe penningmeester. Wie o wie?

- In antwoord op een vraag. Voor degenen die de ledenavond in december hebben gemist: er zijn nog enkele persoonlijke postzegels van die maand te koop.

- Cees Pulles meldt dat de succesvolle verkoop aanleiding is door te gaan met de zgn. dubbeltjesboeken. U kunt er in grasduinen bij de komende beurs in Drunen, maar voortaan ook bij de maandelijkse Instuif op zaterdagochtend en op zondagochtend bij Zoetelief.

Cees verzoekt de aanbieders hun stockboeken aan te vullen met interessante zegels, zodat ze weer opnieuw kunnen worden gebruikt. Hans Langenberg zal de organisatie van de dubbeltjesboeken van hem overnemen.

Voor een goed begrip legt Cees Pulles het systeem van de dubbeltjesboeken nog eens uit, zowel aan de kant van de verkoper als van de koper.

- Het verslag van de ledenavond van 21 december 2023 wordt goedgekeurd.

2. 'Postzegels op LP-hoezen – LP-hoezen op postzegels', postzegelpraatje door Hans Asbreuk

In zijn toelichting in de Hertogpost bij zijn 'postzegelpraatje' vertelt Hans Asbreuk dat het verzamelen van postzegels bij hem rond 1964 werd

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris Han de Bruin, De Woerd 1, 5397 AL Lith
Tel. 0412-635394 E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt in 2024 binnen Nederland € 50,-**

**Nieuwtjesdienst E-mail: nieuwtjesdienst@hertogpost.nl
Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

verdrongen door een meer dan onstuimige interesse voor de zogenaamde 'British invasion', ofwel de opkomst van de Beatles en The Rolling Stones. Hans presenteerde een boeiend 'praatje' waarbij het ging om popbands, LP-hoezen, postzegels en grafisch ontwerpers. Want ook die laatste, figuren als Joop Swarte en Wim Crowwel, en stromingen als De Stijl en De Klare Lijn, genieten zijn bijzondere belangstelling.

Veel hoezen en postzegels passeerden de revue. Bijvoorbeeld de hoes van The Nits 'In the Dutch mountains'. Daarop prijken vier van de kinderzegels uit 1951 met foto's van Cas Oorhuys, de lievelingsserie van Hans Asbreuk. De zegel van 20 cent ontbreekt op de hoes. De verklaring daarvoor is wellicht dat het bij de vier wel gebruikte zegels, net als bij The Nits zelf, gaat om drie jongens en een meisje.

Aardig te weten dat Nederland (voor zover bekend althans) in 2000 de primeur had van een LP-hoes op een postzegel: het album Skunk van Doe Maar.

Na afloop bedankte Peter Teurlings de spreker voor zijn bijzonder en heel interessant verhaal: 'De schoolmeester is het nog niet verleerd.'

In de pauze, voorafgaande aan de veiling, konden belangstellenden de getoonde LP-hoezen in het echt bewonderen, ook een kader met 16 poststukken waarop de kinderzegels uit 1951 zijn gebruikt, en – heel curieus – een boek met 25 vellen met door PostNL vervaardigde persoonlijke postzegels, waarop albums zijn afgebeeld van Nederlandse popgroepen als Het Goede Doel, De Kast en The Cats.

3. Verkoop.

Sommige kavels gingen 'retour', maar ook vonden er soms felle biddegevechten plaats, waarbij de uitkomst een veelvoud bedroeg van de inzetprijs. De veilingmeester was weer tevreden over een mooie opbrengst, goed voor de inzenders en voor de kas van de vereniging. Dat ook de kopers tevreden naar huis gingen met hun aanwinsten, mogen we aannemen.

4. Verloting / 5. Rondvraag

Cees Pulles had vanavond even last van zijn rechterbeen. Daarom werd dit keer Hans Asbreuk heen en weer door de zaal gestuurd om de 12 prijzen van de verloting uit te reiken.

Van de rondvraag werd geen gebruik gemaakt.

5. Sluiting

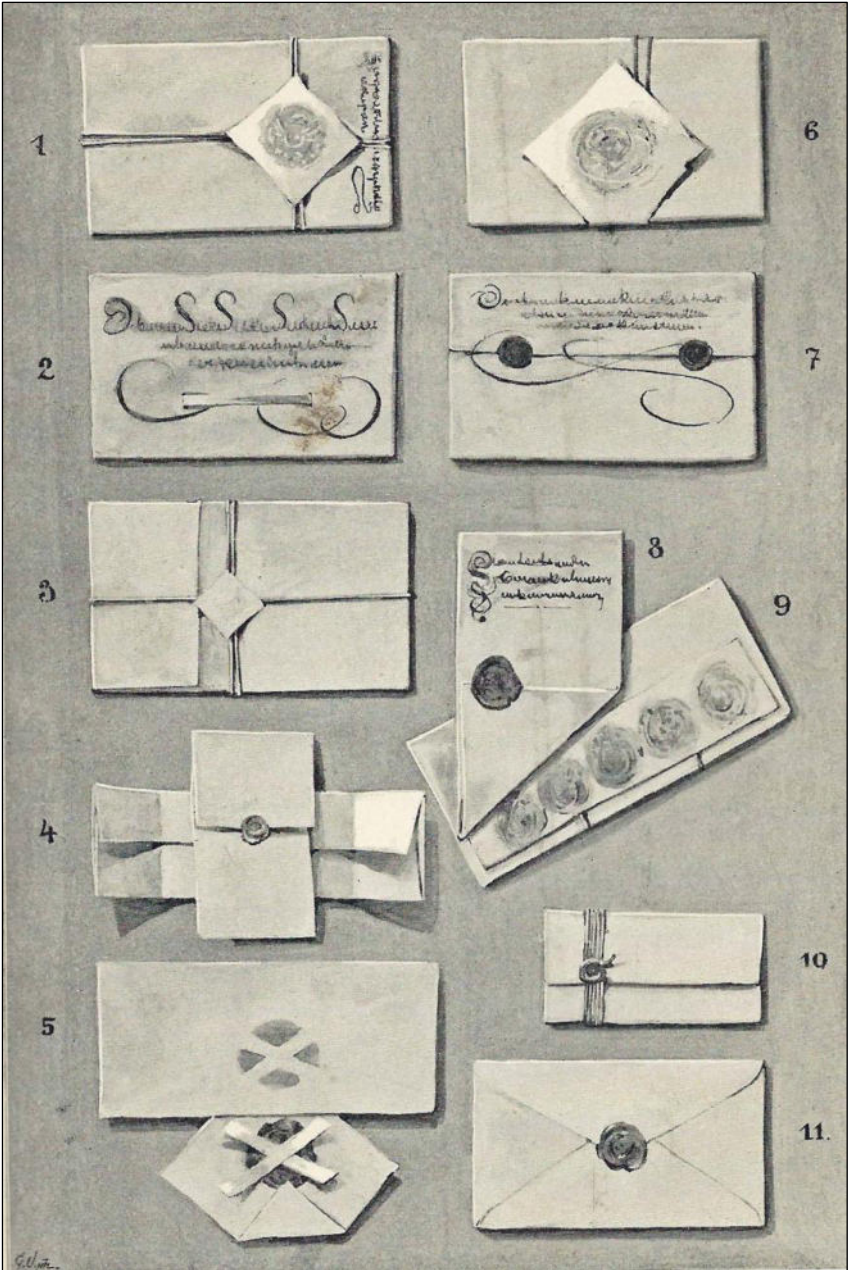
Let op: i.v.m. carnaval is de volgende Instuif dit keer op de eerste zaterdag van de maand, 2 februari. De volgende ledenavond is wel op de gebruikelijke vierde donderdag; carnaval is dan alweer voorbij.....

'Prettige avond verder, wel thuis en tot de volgende keer.'

Huber van Werkhoven (2^e secretaris)

Die Weltpost

Oude briefsluitingen. 1. 1526 – 2. 1512 – 3. 1581 – 4. 1610 – 5. 1751 – 6. 1529 – 7. 1549
8. 1694 – 9. 1695 – 10. 1650 – 11. 1750. (Originelen in het Postmuseum in Wenen)

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **volgende ledenavond** van de vereniging is op donderdag 28 maart om 20 uur in scc De Helftheuvel. Zaal 1 is om 19 uur open.

De **volgende postzegelinstituif/ruilbeurs** van de vereniging is op zaterdag 9 maart a.s. van 10 tot 12.30 uur in scc De Helftheuvel.

U kunt de kavels inzien van de verkoping op 28 maart en niet-verkochte kavels van vorige verkopingen alsnog kopen.

De volgende **Bossche Postzegelbeurs Zoetelief** is op zondag 3 maart a.s. van 9.30 tot 12.30 uur in Sociaal Cultureel Centrum De Biechten.

De verkoop van envelopjes met **frankeerbare postzegels ruim onder de oorspronkelijke prijs** wordt voortgezet. De envelopjes van € 5.00 en € 10.00 zijn gevuld met postzegels met een frankeerbare waarde van

respectievelijk € 7.00 en € 14.00. Ze bevatten veel postzegels van 39 en 44 euro-cent. Die zijn o.a. goed te gebruiken als bijplakzegels voor allerlei samengestelde posttarieven.

De envelopjes met inhoud zijn verkrijgbaar op de donderdagse clubavond en de zaterdagse instituif bij Hans Asbreuk (= nieuwtjesdienst).

Winterstamps Veenendaal is op vrijdag 23 en zaterdag 24 februari in het Van der Valk hotel, Bastion 73, 3905 NJ Veenendaal. Er zijn een 25 tal stands met Nederlandse en buitenlandse handelaren.

Op de vrijdagavond vindt een **symposium** plaats: 'Leeft de filatelie voort na het verdwijnen van de postzegel.' Er worden visies gegeven vanuit PostNL

en vanuit handelaren. Over een visie vanuit de verzamelaars spreekt Peter Teurlings, voorzitter van de KNBF.

Toegang beurs, inclusief symposium: € 8,50 per dag waarbij inbegrepen inpandig parkeren en onbeperkt koffie, thee, frisdrank.

info www.winterstamps.nl

In cc De Voorste Venne te Drunen organiseert de Stichting Hertogpost op vrijdag 22 en zaterdag 23 maart a.s. de **FILAFAIR Spring** met een breed aanbod van postzegels en poststukken. Er zijn weer speciale postzegels 'Brabants Dorpsleven' en een groot aanbod van 10 cent-zegels.

USA GEÏLLUSTREERDE 'SHERIFF REWARD CARDS'

bij de lezing door Hans van Dooremalen op donderdag 25 januari a.s.

Al snel nadat de United States Post Office in 1873 de eerste briefkaart (in de USA 'postal card' genoemd) uitgaf, begonnen sheriffs en detectives ze te gebruiken om criminelen en vermiste personen op te sporen.

Briefkaarten werden gebruikt omdat ze eenvoudig verkrijgbaar waren op postkantoren, zelfs in complete drukvellen, omdat de portokosten laag waren (1¢) en omdat de drukker, die de benodigde tekst kon afdrukken, vaak in de buurt van de sheriff gevestigd was.

Post reisde in die tijd relatief snel, vaak sneller dan de gemiddelde crimineel, die uit het zicht moest blijven. Dankzij de goedkope frankering konden sheriffs hun omgeving letterlijk overspoelen met kaarten. In die tijd trok elke vreemdeling in een kleine stad de aandacht en daarom waren deze kaarten zeer effectief in het bereiken van hun doel: het aanhouden van criminelen of het terugvinden van vermiste personen.

Deze kaarten zijn er in twee vormen: met of zonder illustratie.

De eerste vorm werd vaak gebruikt voor kleine misdaden, vermiste paarden en koetsen (later gestolen auto's) of als er gewoon geen foto van de gezochte persoon beschikbaar was.

De tweede vorm, waar we het in de lezing over gaan hebben, is veel interessanter. In de beginjaren konden drukkers in kleine plaatsen geen foto's afdrukken. De sheriff moest naar de plaatselijke fotograaf om de foto van de gezochte of vermiste persoon te laten reproduceren. Voordat de kaarten werden verstuurd, werden de foto's op de kaarten geplakt. Wat de sheriff vergat, was dat het niet was toegestaan om iets op een ansichtkaart te plakken, want dan gold het gewone volle brieftarief (3¢). Gelukkig vergat de plaatselijke postmeester deze regel vaak ook.

Naarmate de druktechnieken zich ontwikkelden, konden foto's op de kaart zelf worden afgedrukt.

W **Wanted for Grand Larceny.** 780

One, Charles Wilson, alias Nick Infatino, a barber. Height about 5 feet, 7 or 8 inches, weight about 200 lbs, age 36 or 37 years, complexion dark, mustache black and curled a little at the ends, eyes dark gray. When last seen had blue suit. Wears ring with the letter L, set with small diamonds, and one solitaire diamond ring.

Is supposed to be traveling with his wife, Lizzie Nilson, alias Stephens, alias Infatino; age about 38 or 40 years. Height about 5 feet 5 or 6 inches, very stout and large breasts. Arrest both and wire. I hold warrant.

R. J. LANGFORD,
Sheriff.

Dated San Jose, Nov. 22, 1899.

De teksten en vooral de beschrijvingen van de betrokken persoon zijn erg interessant. Tegenwoordig zouden ze mogelijk als beledigend en racistisch kunnen worden beschouwd.

-0-0-0-

2025: 95 JAAR 'S-HERTOGENBOSSCHE FILATELISTENVERENIGING

Volgend jaar, 2025, is het 95 jaar geleden dat onze vereniging werd opgericht. Dat laten we niet onopgemerkt voorbijgaan.

Hoe we dit lustrum zullen gaan vieren staat nog open. Bij het bestuur zijn er wel enkel ideeën. Maar er zijn vast en zeker leden die hierover willen meedenken. Graag!

Heeft u een of meer suggesties, laat s.v.p. weten aan de secretaris Han de Bruin. Zijn adresgegevens vindt u in het kader op pag. 2

-0-0-0-

NIEUWE EMISSIES

- 1 maart**   **Keukenhof 75 jaar:** een velletje van zes (waarvan drie verschillende) postzegels van € 1,75 (waarde 1 internationaal)
- 25 maart**   **Typisch Nederlands – paarden:** een velletje met zes dezelfde postzegels van € 1,09

NATIONALE POSTZEGELTENTOONSTELLING FILAFAIR REVENUE 2024

5 - 6 - 7 september 2024

the
FILAFAIR 2024
REVENUE

Nationale postzegeltentoonstelling
categorie I & II met internationale deelname
bijzonder thema: 400 JAAR FISCAAL ZEGEL
Nationale handelarens show

Stichting Hertogpost - Commissaris van Voorst tot Voorstlaan 7 - 5224 CN 's-Hertogenbosch - 073-6567680 - info@filafair.nl

Filafair 2024 Revenue, een activiteit van de Stichting Hertogpost, wordt gehouden van 5 t/m 7 september 2024 in het Maaspoort Sportcomplex in 's-Hertogenbosch. Het is een Nationale postzegeltentoonstelling in de Categorieën I & II met medewerking van de Koninklijke Nederlandse Bond van Filatelistenverenigingen, POSTNL en de Nederlandse Vereniging van Postzegelhandelaren.

Aanmelden kan tot 1 april a.s. Nadere informatie en het inschrijfformulier voor exposanten kunt u vinden op de website

<https://www.filafair.nl/Exhibit-FF-Revenue-2024/>

Het kadergeld bedraagt € 50,00 per tentoonstellingskader, voor literatuur bedragen de kosten € 65,00 per item.

Alle wedstrijdclassen van tentoonstellen zijn mogelijk:

Jo Toussainttoernooi

Als extra element zal het KNBF-Jo Toussainttoernooi plaatsvinden op vrijdag 6 september (algemeen gedeelte) en op zaterdag 7 september 2024 (thematisch

gedeelte) in de Maaspoorthal. Het aanmeldingsformulier treft u aan op dezelfde bovenstaande website.

Handelarenschow

Gelijktijdig zal ook een grote handelarenschow plaatsvinden van nationale en Europese standhouders en veilinghuizen.

Ook regionale en gespecialiseerde (landelijke) verenigingen en post-administraties zijn van harte welkom.

Speciaal thema: 400 jaar fiscaal zegel

Het speciale thema van dit postzegelevenement is '400 jaar fiscaal zegel'. Het is namelijk 400 jaar geleden dat deze belasting in Nederland werd geïntroduceerd.

Op 13 augustus 1624 werd het 'klein zegel' voor het eerst ingevoerd in de provincie Holland, waarna het in de volgende jaren overal ter wereld werd gekopieerd.

Met de aanschaf van dit 'klein zegel' werden akten en andere gewichtige papieren pas écht rechtsgeldig.

In Nederland is het 'klein zegel', althans de opvolger daarvan, pas in 1971 afgeschaft. Het heeft in Nederland dus 348 jaar bestaan. In sommige landen bestaat het nog steeds.

400 jaar later vinden we het belastingzegel nog steeds terug in Nederland, vooral in de vorm van accijnsbandenrollen op tabakswaaren.

Een akte uit 1637 met een opgeplakt klein zegel van 8 stuivers van de provincie Overijssel (uit: Filatelie oktober 2017).

KUNST OM TE OVERLEVEN

door Han de Bruin

Enveloppen met perforatiegaten zijn niet de meest gewilde poststukken om aan te schaffen. Voor deze enveloppe heb ik om meerdere redenen een uitzondering gemaakt: hij is pas laat in de oorlog, op 16 februari 1944, vanuit Nederland verstuurd naar een 'mademoiselle Katz', een dame met een Duitse naam in het veilige Zwitserland.

©oll. H. de Bruin

Deze Marguerite Katz verbleef in 1944 in het Hotel "Euler" in Bazel. Adres houden in zo'n luxe hotel, veronderstelt het kunnen beschikken over voldoende middelen om dit verblijf te kunnen bekostigen. Dat was voor Marguerite inderdaad het geval. Zij was namelijk een dochter van Nathan Katz (1893-1949)¹. Deze Nathan Katz dreef samen met zijn broer Benjamin Katz in Dieren sinds de jaren dertig een zeer succesvolle kunsthandel, de firma D. Katz. Begin mei 1940 openden zij ook een filiaal in 's-Gravenhage.

---

¹<https://gw.geneanet.org/herediasittig?lang=nl&pz=bartholome&nz=heredia&p=marguerite&n=katz>

De broers Benjamin en Nathan Katz.

Zij handelden in oude meesters. Deels als bemiddelaars, deels met zelf aangekochte werken. Het bereik van hun kunsthandel reikte een stuk verder dan Nederland. Ook vanuit Duitsland was er veel belangstelling voor aankoop van klassieke meesters. Zowel Adolf Hitler als Rijksmaarschalk Hermann Göring waren belangrijke kunstcollecties aan het opbouwen. Kort na de Duitse inval meldden hun inkopers zich al bij de firma D. Katz. Rond juli 1940 kwamen de broers Katz in contact met de kunsthandelaar Alois Miedl, die op dat moment bezig was de kunsthandel J. Goudstikker N.V. uit Amsterdam over te nemen. Deze Jacques Goudstikker was tijdens zijn vlucht uit Nederland op 16 mei 1940 door een ongelukkige val op het vrachtschip dat hem vervoerde, om het leven gekomen². Deze Alois Miedl had ook nauwe banden met Göring. Na uitgebreide onderhandelingen sloten de broers Katz op 2 augustus 1940 een overeenkomst met Miedl, waarbij zij uit hun voorraad ruim 500 kunstwerken verkochten aan Miedl voor een bedrag van 1.822.500 gulden.³

Om te voorkomen dat de (eigendommen en financiën van) deze (Joodse) firma geconfisqueerd zouden worden, werd in 1941 de firma 'N.V. Schilderijen- en Antiquiteitenhandel v/h firma D. Katz' opgericht en werd de firma D. Katz geliquideerd.

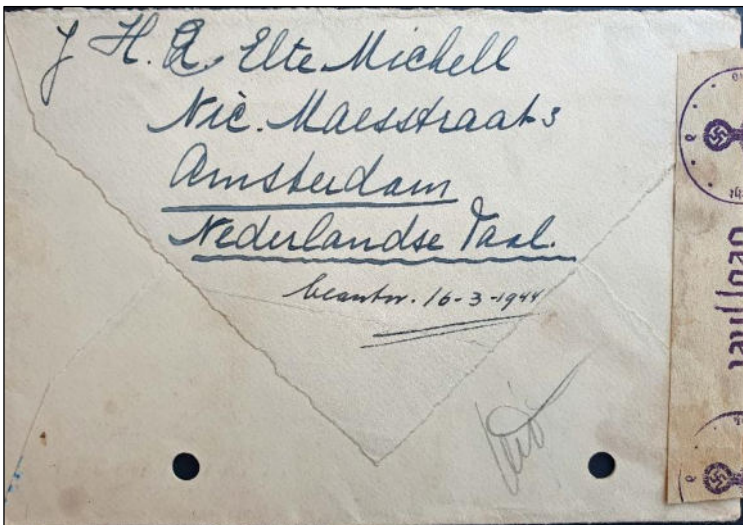
² https://nl.wikipedia.org/wiki/Jacques_Goudstikker

³ <https://www.restitutiecommissie.nl/advies/kunsthandel-katz-b/>

De N.V. kreeg een niet-Joodse directie en Nathan en Benjamin Katz waren als adviseurs voor deze N.V. werkzaam. Omdat Nathan (terecht) vreesde voor de toekomst van hem en zijn naasten, wilde hij naar Zwitserland uitwijken. Nathan had goede connecties met Dr. Hans Posse. Dat was een Oostenrijkse kunsthistoricus, die in 1939 van Adolf Hitler de opdracht had gekregen een collectie samen te stellen voor het in Linz op te richten Führer-museum. Door bemiddeling van Nathan kocht dr. Posse kunstwerken aan ter waarde van 1,1 miljoen gulden. Op voorspraak van deze dr. Posse konden Nathan en zijn gezin (waaronder zijn dochter Marguerite Katz) uiteindelijk op 11 februari 1942 per trein naar Bazel uitreizen, van waaruit Nathan Katz zijn activiteiten als kunsthandelaar ten behoeve van Posse kon voortzetten. Vandaar dat zijn dochter Marguerite Katz in 1944 in Bazel woonde.

Op 20 oktober 1942 konden ook zijn broer Benjamin Katz en 25 familieleden per trein naar Spanje uitwijken. Dat gebeurde op voorspraak van dr. Posse in ruil voor aanlevering van een bepaald schilderij. Voor deze uitzonderlijke uitreis werd - na contacten op het hoogste niveau (Reinhard Heydrich en Martin Bormann) - toestemming verleend. Om de ongebruikelijke doortocht te vergemakkelijken werd de familie Katz op die tocht begeleid door twee beruchte SD-ers, Ferdinand Aus der Fünten en Willy Lages (twee van de latere vier van Breda).

Op de achterzijde van de enveloppe staat dat de brief op 16 maart 1944 beantwoord is.

De afzender is J.H.E. (Annie) Elte-Michell (1896-1991). Zij trouwde op 17 november 1925 met de (Joodse) Joachim Elte (1893-1945). Die was als accountant werkzaam bij UNION, een bedrijf dat (in opdracht van Hermann Göring) goederen op de zwarte markt in Nederland opkocht. Zij kregen drie kinderen⁴. Joachim Elte had voor Alois Miedl in juni 1942 een accountants-rapport opgemaakt over de kunsthandel van Goudstikker. Waarschijnlijk hebben Marguerite en Annie via die kunsthandel-connectie in 1940 kennis aan elkaar gekregen.

Op 7 februari 1941 is Annie Michell gescheiden van Joachim Elte. Zij heeft vanaf 11 maart 1944 tot haar dood in 1991 gewoond aan het adres Nic. Maesstraat 3 in Amsterdam.

1) Vergel met gebakke (beg. en pers.) No. 936		7 Mrt 39 AAZ		2) Gesl. naam Michell	
3) Michell-- Johanna Helena Elisabeth--		4) op 20 October 1896 gem. Dordrecht		7) Bureau (v-o) zonder	
5) van Gerardus Casper-- van Guthschmidt, Alida Maria--		6) op 10 Dec 93 Den Helder		8) op 17 Nov 25 Leeuwarden	
9) Elte, Joachim Elte, Joachim (zie vak 35)		10) op 10 Dec 93 Den Helder		11) op 17 Nov 25 Leeuwarden	
12) Dags. aangeft. 22) Gemeente en adres 17 Nov 25 ASD Sarphatipark 127 12 Aug 38 Nic Maesstr 3 hs 21 Feb 41 HEEMSTEDE Lanckhorst- laan 111 20 Oct 41 PB 9680 Ang. 15 Feb 43 Valkenb in 2H 6 Dec 43 PB 10077 1 Mrt 44 ASD Nic Maesstr 3 1 Okt 91 Kastelenstraat 80 24 okt 91 Nicolaas Maesstraat 3		13) 21) 22)		14-15-16) Huwel. ontbonden op 7 Feb 41 door S Leeuwarden op 28 Feb 42 door O zie 35)	
				17) 18-19) Huwel. ontbonden 31 dec 91 Akte No. 2AA0095 Naam geesteskundige/lykschouwer P.M. Elte	
				439 4237 282	
				V. Elte V. Elte	

Archiefkaart van Johanna Helena Elisabeth Michell (stadsarchief Amsterdam).

Annie Michell heeft met haar kinderen de oorlog overleefd. Joachim Elte is op 30 april 1944 ingeschreven in kamp Westerbork en op 28 februari 1945 in Bergen-Belsen vermoord. Gelet op de datum van de enveloppe, bevatte deze mogelijk een verzoek van Annie aan Marguerite of zij (althans haar vader) het naderend onheil voor Joachim kon voorkomen. Joachim was - omdat hij voor UNION werkte - geruime tijd gevrijwaard gebleven van deportatie, maar in begin 1944 liep die 'Sperre' blijkbaar ten einde.

⁴ https://www.stolpersteine-dordrecht.nl/het_vorbije_joodse_dordrecht_johanna_michell.html

De familie Katz en de familie Elte-Michell zijn in 2009 en 2017 onverwacht in de publiciteit gekomen. Enige kinderen van Nathan en Benjamin hebben in 2007 bij de restitutiecommissie een verzoek ingediend tot teruggave van zich in Nederlandse Rijkscollecties bevindende kunstwerken, waarvan het bezit in de oorlog in Nederland door kunsthandelaren Nathan en Benjamin Katz onvrijwillig zou zijn verloren.

Die vordering tot teruggave is uiteindelijk grotendeels afgewezen⁵, omdat uitgangspunt voor de restitutiecommissie was dat van teruggave pas sprake kon zijn, als in hoge mate aannemelijk was gemaakt dat sprake was (in Nederland tijdens de oorlog) geweest van onvrijwillig bezitsverlies, door omstandigheden die direct verband hielden met het naziregime. Het aannemelijk bewijs van eigendom van deze kunstwerken kon door deze nazaten niet geleverd worden.

Ook de familie Elte-Michell kwam recentelijk nog in 2017 in het nieuws. Op 15 april 2014 was voor het adres Nic Maesstraat 3 een zogenaamde struikelsteen (Stolperstein) aangebracht, ter herinnering aan Joachim Elte.

Stolperstein voor Nic Maesstraat 3⁶

pasfoto Joachim Elte uit 1942⁷

Drie jaar later, in 2017, dienden de bewoners van het pand Nic. Maesstraat 3 bij de rechtbank om persoonlijke redenen een verzoek in om dat steentje te mogen laten verwijderen. De procedure tot verwijdering raakte bekend en leidde vervolgens tot een publicitaire hetze tegen deze bewoners. Die bewoners hadden die impact niet zien aankomen en besloten de rechtszaak maar in te trekken. Zo blijken 60 tot 70 jaar na verzending van deze enveloppe de afzender en ontvanger nog steeds voort te 'leven'.

---

⁵ Zie noot 3

⁶ <https://commons.wikimedia.org>

⁷ <https://archieff.amsterdam>

GEBOGEN GLAS

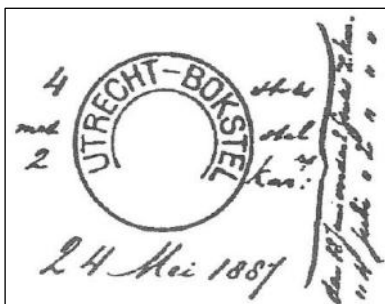
door Huber van Werkhoven

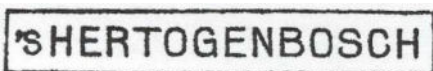
Het station van 's-Hertogenbosch had in 1888, het jaar dat deze briefkaart werd verstuurd, nog geen postkantoor. De post die met de trein moest worden vervoerd, werd vanuit het postkantoor aan de Markt op het station aangeleverd in gelabelde zakken. Daarnaast kon een los poststuk meteen mee met de trein, wanneer iemand dit in de brievenbus aan de gevel van het stationsgebouw had geworpen of rechtstreeks in de brievenbus van een postwagon. Zulke losse poststukken werden dan behandeld door de conducteur der brievenmalen (zo luidde de benaming van de dienstdoende beambte in de postwagon).

Hij voorzag ze van een stempel dat het traject van de trein aangaf, de datum van afstempeling en de richting van de betreffende rit. Op de plaats (onderaan in het stempel) waar in een regulier kleinrondstempel van een postkantoor het uur van afstempeling staat vermeld, is op een trajectstempel een cijfer of hoofdletter te vinden. Een heengaande treinrit kreeg een cijfer, een teruggaande een letter; met bijvoorbeeld het cijfer 1 dan wel de letter A werd duidelijk gemaakt dat het de eerste rit van die dag betrof. In dit geval is de postwaarde van 2½ cent op de briefkaart vernietigd met het trajectstempel **UTRECHT-BOKSTEL 18 DEC 88 C** (afb. 1).

N.B. Een jaar daarna, december 1889, kwam er een stempel **UTRECHT BOXTEL**.

Afb. 1: Afdruk van het trajectstempel Utrecht-Bokstel in het stempelboek van De Munt. Het stempel werd toegezonden op 24 mei 1887.

Afb. 2: Haltestempel 's HERTOGENBOSCH', verstrekt op 21 november 1882.

Afb. 3: Een aquarel van het eerste Bossche stationsgebouw, geschilderd in 1894. Reizigers, aangekomen met de stoomtrein, werden verder per koets naar hun bestemming in de stad vervoerd.

Het stationsgebouw dateert van 1870, vier jaar voordat de vestingwet van 1874 permanente stenen bebouwing toestond buiten de stadsmuur.

Haltestempel

Links van het trajectstempel is (in dit geval ondersteboven) het haltestempel 's HERTOGENBOSCH geplaatst (afb. 2). Sinds 1871 was het weliswaar niet meer nodig de afstand te kennen die een poststuk aflegde om het tarief te bepalen. Er gold nu immers een uniform binnenlands tarief. Maar dáárom plaatste de conducteur het trajectstempel, opdat kon worden nagegaan in welke trein en op welke dag het stuk was behandeld. Daarenboven diende het haltestempel om te kunnen nagaan in welke plaats een brief was gepost om bij eventuele klachten te kunnen onderzoeken hoe de volledige postale behandeling was verlopen.

Het haltestempel van 's-Hertogenbosch is behoorlijk schaars. De conducteurs hadden er sowieso een hekel aan om zo'n tweede stempel te plaatsen. Het betrof losse stempels die ze in hun trommel tussen andere haltestempels moesten opscharrelen. Een andere reden van de zeldzaamheid van het Bossche haltestempel is, dat het toenmalige houten Bossche stationsgebouw honderden meters buiten de bebouwde kom van de stad lag. Tenzij je toch op het station moest zijn, lag de brievenbus in het centrum van de stad meer voor de hand (afb. 3).

Treinroute

De bestemming van de briefkaart is Dordrecht. De letter C in het trajectstempel Utrecht-Bokstel beduidt dat de kaart niet heengaand in de richting 'Bokstel' reisde, maar - als derde rit van die dag - teruggaand in de richting Utrecht. Die route was inderdaad mogelijk. Want in Geldermalsen kon de kaart worden overgegeven aan een trein die via de Betuwelijn (niet te verwarren met de moderne 'Betuweroute') via Leerdam en Gorinchem naar Dordrecht reed. Dit betrof een enkelsporige boemel, die onderweg liefst 15 stopplaatsen aandeed. Gezien het bestaande trajectstempel Arnhem-Dordr: bestond er in deze periode op de Betuwelijn wel degelijk 'werkend' postvervoer. D.w.z. met een conducteur die actief was in de postwagon.

Maar het invoegen van het juiste cijfer of de juiste letter die paste bij de richting van de treinreis werd nogal eens vergeten. Óf het betreffende losse 'karakter' was gevallen en zoekgeraakt. Naar mijn idee is het daarom niet uitgesloten, dat de kaart in de 'verkeerde' richting via Boxtel, vervolgens naar Tilburg (op de trein uit Nijmegen) werd vervoerd, om ten slotte via de lijn Eindhoven-Rotterdam in Dordrecht te arriveren. Het aankomststempel van Dordrecht laat zien dat de kaart op 18 december in ieder geval tussen 5 en 6 uur 's middags op het postkantoor aanwezig was en dus op de dag van verzending 's avonds op de laatste bestelronde nog kon worden bezorgd.

Koninklijke Nederlandsche Fabrick

VAN

G E B O G E N   G L A S,

Geornamenteerd en geschilderd gebrand Glas,

Glasverzilvering, Stoomglasslijperij,

GLAZEN DAKPANNEN enz.,

W E R K D R E D E N I S

Gebogen Ruiten in Venster- en Spiegelglas voor Gebouwen, Rijtuigen, Meubelen, Oranjeriën, Lantaarns, enz. Specialiteit van Glasverzilvering, van Glazen Dakpannen, Stoommatslijperij van Spiegel- en Vensterglas, Stoomfacetslijperij van Spiegelruitzen, Rijtuigglazen, Lantaarnglazen, Glazen Deurplaten, Glazen Letters, Verguld, Verzilverd en in kleuren, met specie tot aanhechting enz., BEKROOND met

Gouden, Zilveren en Bronzen Medailles,

op de verschillende Tentoonstellingen van 1850, '58, '62, '66, '68 en '69 en laatstelijk in 1876 op die te Philadelphia, te Parijs 1878 en te Melbourne 1881, voor 1°. Glasbuigerij, 2°. Matslijperij, 3°. Facetslijperij, 4°. Feclien van Spiegel- en Vensterglas.

J. J. B. J. BOUVY,

Handelaar en Fabrickant in Venster- en Spiegelglas.

Amsterdam 1873

Afb. 4: Advertentie in het Adresboek van Dordrecht van 1883.

J.J.B.J. Bouvy

De geadresseerde Jacobus Bouvy was een man van aanzien. Zijn overlijdensakte noteert dat hij lid was van de gemeenteraad en van de Kamer van Koophandel van Dordrecht, en 'Ridder der Leopolds Orde van België'. In het adresboek van Dordrecht vinden we hem terug als koopman, fabrikant en directeur van een stoombootrederij en van een verzekeringskantoor. Zelf hij afficheerde hij zich als 'Handelaar en Fabrikant in Venster- en Spiegelglas' (afb. 4). Zijn glasfabriek aan de Kuipershaven mocht vanaf 1874 het predicaat Koninklijk voeren. Vooral genoot hij bekendheid door de fabricage van gebogen glas in allerlei vormen. Hij was daarmee innovatief, won vele onderscheidingen en zijn producten vonden hun weg ook naar het buitenland.

A.M.C. van Dun-Beltz

Afzender van de briefkaart is Anna-Maria van Dun (1839-1895), weduwe van A.H. Beltz die een fabriek van spiegels en lijsten had in Den Bosch, in de Keizerstraat nr. 20. Deze Anton van Dun was afkomstig uit Tilburg. Bij zijn huwelijk in 1827 heette hij nog vergulder van beroep te zijn. Na zijn overlijden in 1887 zette zijn weduwe de zaak voort. En op 18 december 1888 schreef zij dus (enigszins wanhopig) de briefkaart waarom het allemaal is begonnen:

Waar blijft toch 't gebogen glas? Ik ben er zoo zeer om verlegen.

Haar probleem is wellicht veroorzaakt doordat de 'Heere J.J.B. Bouvy' – zo adresseerde zij haar kaart – eerder dat jaar, op 16 juli, was overleden. Zijn twee zoons zetten het bedrijf weliswaar voort, maar wellicht was er sprake van enige doorstartproblemen.

Epiloog

De zoons van Bouvy breidden de zaak van hun vader succesvol uit. In diverse steden richtten zij filialen op. Bij de wereldtentoonstelling van 1900 in Parijs

wonnen zij een gouden medaille voor de grootste gebogen ruit. De broers richtten zich voortaan ook op het vervaardigen van gebrandschilderd glas, onder meer voor het Paleis van Volksvlijt in Amsterdam en het Justitiepaleis in Brussel. In 1926 is de glasfabriek echter alsnog failliet gegaan.

Aardig te vermelden, bij wijze van voetnoot, is, dat in 's-Hertogenbosch thans een vooraanstaande producent van gebogen glas is gevestigd, met de typisch Bossche naam: Bodar Glasproducties (afb. 5).
Afb. 5: Fraaie erker met gebogen glas van firma Bodar.

1812: ZEGELRECHT EN NAPOLEON IN MOSKOU

door Hans Kremer

Ik kwam onlangs in het bezit van drie originele kranten uit 1812. Het waren exemplaren van het 'Staatkundig Dagblad van het Departement Der Monden van den Yssel'. (Journal Politique du Departement Des Bouches De l'Isse). De data van die kranten waren respectievelijk 23 april, 24 september en 13 oktober 1812 (afb.1). De kranten bevatten tekst in zowel Frans (l) als Nederlands (r).

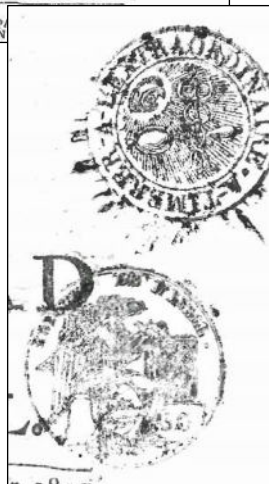
Wat mijn filatelistische aandacht trok waren de twee moeilijk leesbare stempels, aanwezig op alle drie kranten.

Afb. 1: Staatkundig Dagblad van het Departement der Monden van den Yssel, 24 september 1812.

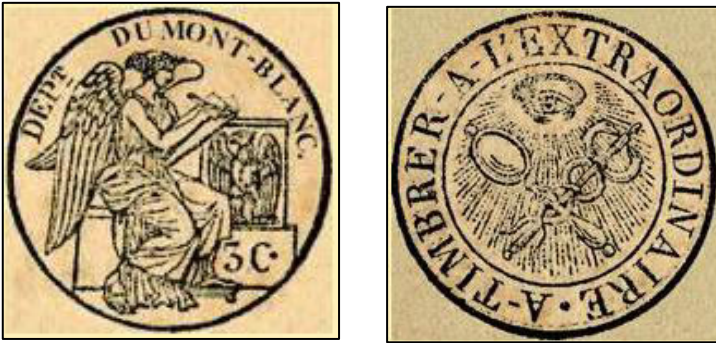
Afb. 2 Detail van het Staatkundig Dagblad van 24 september 1812.

Na de inlijving van Nederland door Frankrijk op 20 juli 1810 golden vanaf die tijd de Franse wetten. De algehele invoering van de Franse wetgeving werd bepaald bij decreet van 21 oktober 1811 en werd van kracht op 1 januari 1812. Op die datum werden de Hollandse kranten geconfronteerd met de Franse perswetten en onderworpen aan de Franse zegelwet van 13 Brumaire an VII (3 november 1798). In Frankrijk was tijdens het Directoire, op 30 september 1797, een dagbladzegel (timbre extraordinaire) ingevoerd. Deze wet had ook betrekking op tijdschriften, nieuwsbladen, plakschriften en zelfs speelkaarten. De tekst van de wet die in Nederland op 1 januari 1812 inging luidde o.m als volgt:

Wet betrekkelijk het vast of aan de grootte van het papier geevenredigd zegelregt op de dagbladen en plakgeschriften, of aanplakkingsbiljetten, zal vijf centimes (of enen halven stuiver) bedragen van elk blad eene oppervlakte hebbende van vijftwintig vierkante decimeters en drie centimes (zeven en een vijfde penning) voor elk half blad van dezelfde soort.

De twee stempelafdrukken op de krant (afb. 2) bestonden uit een leesbare tekst *A Timbrer-A-l'Extraordinaire*, en een andere tekst die moeilijk te lezen was. Het was denk ik *DEPT. De L'YSEL*, gebaseerd op soortgelijke afdrukken (afb. 3).

Afb. 3: Voorbeelden van twee soortgelijke zegelrechtstempels.

De afmeting van de kranten die ik heb is 22 x 28 cm (616 cm² (6.16 dm²)). Dit verklaart de '3 C.' in afb. 1 en 2..

Ik probeerde uit te vinden wat de afbeelding van de 3 C zegel voorstelt. Het lijkt op een engel met een lei (met een afbeelding van de bekende Franse adelaar) en een pen, maar ik heb het niet kunnen achterhalen. De 4.C., 5.cen., en 8.C. hebben andere ontwerpen.

Voor grotere dagbladen werden zegelrechtstempels van 4.C. , 5 cen. en 8.C. gebruikt (afb. 4).

Vanaf 1850 namen protesten tegen de dagbladzegel toe. Koning Willem III probeerde de Wet tot afschaffing van het zegelrecht op gedrukte stukken en advertenties in nieuwspapieren door de Eerste Kamer te laten verwerpen. Dat mocht niet baten. De overheid schafte op 1 juli 1869 de dagbladzegel af.

PARYS den 2 October 1812
XIX de BULLETIN VAN HET GROOTE LEGER.

MOSCOU den 16 September 1812.

Zedert de slag van de Moskwa, heeft de Fransche Armee den veld vervolgd op de drie wegen van Mojaisk, Svenigored, en Kalouha, naar Moscou.

De Koning van Napels was den 9 te Kouhnikoë, de onder Koning, te Kouza, en de Prins *Poniatowski*, te Feininskoë. Het Hoofdkwartier is, den saden, van Mojaisk vestrokken, en is naar Pefelna overgebracht; het was den 13den in het Kasteel van Bestkwa; den saden op den middag rukten wy Moskou binnen. De veld had op de Muschebergen, twee werken van de Stad gelegen, verhooragen opgericht die door hem verlaten zyn geworden.

De Stad Moscou is zoo groot als Parys, het is eene zeer ryke Stad, vol met Paleizen van alle de vorstentinnen van het Ryk. De Russische Gouverneur *Rostopchin* heeft deze schoone stad willen verlaten, toen hy zag, dat het Russisch Leger derzeive verliet. Hy heeft 3000 kwaddaemera, die hy uit de gevangengenhuizen heeft genomen, gewapend; hy heeft vervolgens, 6000 trawanten insgelyks byeen geroepen, en heeft hun wapenen uit het arsenaal doch uitdeelen.

Onze voorhoede, midden in de Stad aangekomen zynde, werd door een stormaan vuur, dat uit het Kremlin kwam, begroet. De Koning van Napels deed eenige stukken kanon in battery stellen, verhoorde dat canalle en maakte zich van het Kremlin meester. Wy hebben 60,000 steeve snaphanen en 120 stekkes kanon op huus afuiten in het arsenaal gevonden. De volkomenste regeringloosheid heerschte in de Stad; zekende Drobkarts doortiepen alle de wyken en staken overal den brand. De Gouverneur *Rostopchin* had alle kooplieden en winkeliers doen verwoeren, door middel van welke men de orde kon herstellen. Meer dan vierhonderd Franschen en Duitschers waren op zyn laat in hechtenis genomen geworden; eindelyk had hy de voorzorg gebreikt, om de spultgasten en de Brasaspuiten te doen wegvoeren zoo dat de volkomenste regeringloosheid die groote en schoone Stad verwoest heeft, welke door de vlammen versteerd wordt. Wy hadden een aanmerkelyke hulpmiddelen van allerhanden aard gevonden.

De Keizer bewoont het Kremlin, dat in het midden der Stad gelegen is, als eene soort van citadel met hooge muren. Derselg derzelv gekwetste of zleke Russen zyn in de hospitalen achter gelaten, zonder hulp en voedsel.

De Russen bekenen, 50,000 man in den slag van de Moskwa verloren te hebben. De Prins *Bagration* is doodelyk gekwetst. Men heeft eene lyst van het getal der Russische Generaals, die gekwetst of op het slagveld gesceuveld zyn, opgemaakt; derzelv getal beloopt vyf en veertig en vyftig.

Vertaald van het

Afb. 5: XIX de Bulletin van het Grootte Lezer.

Afb. 4: Zegelrechtstempels van 4, 5 en 8 c.

Toen ik las wat er in die kranten stond, viel me de tekst in de krant van 13 oktober, 1812 op (afb. 5). Het betrof een verslag van de wetenswaardigheden van de Grande Armée in Rusland:

Parijs den 2 October 1812
XIX de Bulletin van het Grootte Leger
Moscou, den 16 September 1812.

Ik heb de tekst ingekort en aangepast aan meer hedendaags Nederlands.

Sinds de slag van de Moskva* achtervolgt het Franse leger (La Grande Armée) de vijand op de wegen naar Moskou. Het leger werd op drie fronten geleid door de koning van Napels (Murat, een van de meest gevierde maarschalken van Napoleon, HK), de vicekoning (Eugene de Beauharnais, stiefzoon van Napoleon, HK), en prins Poniatowski (maarschalk van Poolse afkomst, HK).

Op de middag van de 14e kwamen we Moskou binnen. De vijand had versterkingen gebouwd op de Mussenberg, die door hen verlaten was.

De stad Moskou is zo groot als Parijs. Het is een zeer rijke stad, vol paleizen .

De Russische gouverneur Rostapchin wilde deze prachtige stad vernietigen toen hij zag dat het Russische leger de stad had verlaten. Hij deelde wapens uit aan 3.000 boosdoeners die hij uit de gevangenis had vrijgelaten. Vervolgens verzamelde hij op dezelfde manier 6.000 trawanten en gaf ze wapens uit het arsenaal.

Onze voorhoede, die midden in de stad was aangekomen, werd begroet door een vuurpeloton. De koning van Napels plaatste enkele kanonnen in positie, verspreidde het canaille en nam de controle van het Kremlin over.

We vonden 60.000 nieuwe geweren en 120 kanonnen in het arsenaal. Er heerste een compleet gebrek aan bestuur in de stad, tierende dronkaards renden door alle wijken en stichtten overal branden.

Gouverneur Rostapchin liet alle kooplieden en winkeliers verwijderen zodat de orde kon worden hersteld. Op zijn bevel werden ruim vierhonderd Fransen en Duitsers in hechtenis genomen.

De keizer woont in het Kremlin, dat midden in de stad ligt, als een soort citadel met hoge muren. Dertigduizend gewonde of zieke Russen zijn zonder hulp of voedsel in ziekenhuizen achtergelaten.

De Russen geven toe dat ze 50.000 man hebben verloren in de slag om Moskou. Prins Bagaraton (Russische generaal, HK) raakte dodelijk gewond.

Er is een lijst opgesteld van het aantal Russische generaals dat op het slagveld gewond of gedood is; het aantal ligt tussen vijfenveertig en vijftig.

Afb. 6: Napoleon in Moskou op 15 september, 1812.

*De Slag van de Moskwa, genoemd in het begin van het Bulletin, is beter bekend als de slag bij Borodino. Deze veldslag vond plaats nabij het dorp Borodino op 7 september 1812 tijdens de invasie van Napoleon in Rusland. De Grande Armée won de strijd tegen het keizerlijke Russische leger, maar slaagde er niet in een beslissende overwinning te behalen en leed enorme verliezen. Na de Slag bij Borodino bleef Napoleon met zijn leger op het slagveld; de Russische troepen trokken zich ordelijk terug naar het zuiden. Omdat het Russische leger de Grande Armée ernstig had verzwakt, stonden ze de Franse bezetting van Moskou toe, waarbij ze de stad als lokaas gebruikten om Napoleon en zijn mannen in de val te lokken. Het onvermogen van de Grande Armée om het Russische leger volledig te vernietigen, in het bijzonder de onwil van Napoleon om zijn keizerlijke garde in te zetten, is door historici breed bekritiseerd als een enorme blunder, omdat dit het Russische leger in staat stelde zijn terugtrekking voort te zetten op een steeds vijandiger grondgebied.

Ongeveer een kwart miljoen soldaten waren bij de strijd betrokken. Het was de bloedigste dag van de Napoleontische oorlogen.

Wat begon als een onderzoek naar de geschiedenis van de dagbladzegel leidde uiteindelijk naar het verhaal over Napoleons aankomst in Moskou.

-o-o-o-

Ref.: <https://kunst-en-cultuur.infonu.nl/geschiedenis/161258-dagbladzegel-belasting-betalen-om-het-lezen-van-kranten.html>

POSTSTUK VAN DE MAAND

Brief met aangegeven waarde

Leeuwarden, 2 juli 1948. Brief met een aangegeven waarde van 10.000 gulden met bestemming Kollum.

Tarief: brief 35 gram 15 cent, vastrecht waarde-aangifte 15 cent, variabel recht 2½ cent per 100 gulden is 2,50 gulden. Totaal: 2,80 gulden. Voldaan met postzegels van Koningin Wilhelmina type 'Konijnenburg' en 'Harz'. D.v.d.L.

HET EERSTE BRIEFKAARTFORMULIER VAN NEDERLAND II

door Frans Jorissen en Dam van der Linden

In het binnenlandse postverkeer gebruikte briefkaartformulieren zijn altijd zeldzaam, of het nu om gefrankeerde of ongefrankeerde, beportte of onbeportte exemplaren gaat !

Ten gevolge van een bilateraal verdrag, was er op 15 december 1873 een speciaal tarief van 5 cent ingevoerd voor briefkaarten naar België. Dit was ook de aanleiding van het invoeren van briefkaarten met een ingedrukt zegelbeeld van 5c (Geuzendam n° 5 en 6). Maar uiteraard konden ook formulierkaarten worden gebruikt volgens dit tarief (Fig. 9).

Om verwisseling tussen de gefrankeerde briefkaart (voor het binnenland) en het ongefrankeerd briefkaartformulier (voor het buitenland) te voorkomen, werden in het begin van 1874 nieuwe briefkaartformulieren uitgegeven (G II), nu met een bruine rand (in plaats van lila), en zonder aanwijzingen onder op de kaart (Fig. 9).

Fig. 9. Briefkaartformulier n° 2, gefrankeerd met een 5c Willem II, emissie 1873, verzonden op 9 januari 1875 van Maastricht naar Luik (België).

Fig. 11. Briefkaartformulier n° 2, gefrankeerd met een 5c Willem II, emissie 1873, verzonden op 6 juli 1875 van Amsterdam naar Frankfurt am Main (Duitsland). 6^e dag van de UPU.

Fig. 12. Briefkaartformulier n° 1 (laat gebruik), gefrankeerd met een 5c Willem II, emissie 1873, verzonden op 10 april 1876 van Breda naar Parijs (Frankrijk).

VERKOPING DONDERDAG 22 FEBRUARI 2024

Kavel	Omschrijving	Cat.	Kwal.	Cat. Prijs €	Inzet €
2.001	Argentinië Stockkaart		**/*0	€ 85,00	€ 10,00
2.002	Argentinië Stockkaart		**/*0		€ 2,00
2.003	Australië Insteekboek		0		€ 2,00
2.004	Azerbaidjan Stockkaart		**/*0		€ 2,50
2.005	Baden Stockkaart blok 1-2-3	Michel	**/*		€ 30,00
2.006	Baden Stockkaart 54/55 56/57	Michel	0	€ 53,00	€ 7,00
2.007	België Davo Album 1849-2000		**/*0		€ 10,00
2.008	België Davo Album 1960-1984		**/*		€ 120,00
2.009	België Davo Album 1985-1998		**/*		€ 150,00
2.010	België Davo Album met cassette		0		€ 20,00
2.011	Berlijn Insteekboek MultiColor		0		€ 2,00
2.012	Berlijn Stockkaart 20 sluitzegels		**/*		€ 10,00
2.013	BRD / Berlijn Insteekboek 1948-1968		**/*0		€ 8,00
2.014	Bulgarije-Oostenrijk-Roemenië Importa		0		€ 10,00
2.015	Canada doosje		**/*0		€ 2,00
2.016	Chili doosje		**/*0		€ 4,00
2.017	China Jaarset 2005		**		€ 35,00
2.018	China stockkaart		**/*0		€ 3,50
2.019	Columbia doosje		**/*0		€ 6,00
2.020	Cuba Insteekboek		**/*0		€ 20,00
2.021	Cuba Insteekboek		**/*0		€ 20,00
2.022	DBP automaatstroken met volgnummer		0		€ 2,00
2.023	DBP kaart 117-120 141-143 156-159		0	€ 370,00	€ 45,00
2.024	Deutsches Reich Stockkaart		0		€ 2,50
2.025	Deutsches Reich 5 delen uit boekjes		**/*		€ 10,00
2.026	Deutsches Reich kaart 3 delen uit vel		**/*		€ 10,00
2.027	Deutsches Reich -Germania 4 veldelen		**/*		€ 15,00
2.028	Dominicaanse Rep. doosje		**/*0		€ 4,00
2.029	Duitsland Insteekboek Blauw		0		€ 3,00
2.030	Duitsland Insteekboek Doubletten		0		€ 10,00
2.031	Duitsland Insteekboek Rood		0		€ 3,00
2.032	Duitsland Insteekboek Bruin		0		€ 7,50
2.033	Duitsland Insteekboek beetje Zweden		0		€ 4,50
2.034	Engeland Davo Album		**		€ 10,00
2.035	Engeland Insteekboek Zwart		0		€ 3,00
2.036	Engeland 2009 - Olympische en Paralympische Spelen 2012		**	€ 20,00	€ 8,00
2.037	Engeland 2009 - Olympische en Paralympische Spelen 2012		**	€ 20,00	€ 8,00
2.038	Engeland 2011 - Olympische en Paralympische Spelen 2012		**	€ 20,00	€ 8,00
2.039	Engeland 1995 - Postzegelboekje 107		**	€ 20,00	€ 8,00
2.040	Engeland Olympic Winners 2012		**	€ 58,00	€ 23,00
2.041	Engeland Paralympic Winners 2012		**	€ 66,00	€ 26,00
2.042	Engeland Engelse Monumenten		**	€ 28,00	€ 11,00
2.043	Engeland Stockkaart Engelse Comics		**	€ 20,00	€ 8,00

2.044	Engeland 2009 - Olympische en Paralympische Spelen 2012	**	€ 20,00	€ 8,00
2.045	Engeland 2010 - Olympische en Paralympische Spelen 2012	**	€ 20,00	€ 8,00
2.046	Engeland 2011 - Olympische en Paralympische Spelen 2012	**	€ 20,00	€ 8,00
2.047	Engeland 2008 - Olympische vlag van Peking naar London	**	€ 8,00	€ 3,00
2.048	Engeland 2012 - Britse Monarchie - Windsor	**	€ 12,00	€ 4,50
2.049	Engeland 2012 - Roald Dahl (incl. blok)	**	€ 26,00	€ 10,00
2.050	Engeland 2012 - 60 jaar QE II	**	€ 24,00	€ 9,50
2.051	Engeland 2012 - Charles Dickens	**	€ 18,00	€ 7,00
2.052	Engeland 2012 - ESA Projecten	**	€ 17,00	€ 6,50
2.053	Engeland 2012 - Britse Persoonlijkh.	**	€ 20,00	€ 8,00
2.054	Engeland 2012 - Kerst zelfklevend	**	€ 21,00	€ 8,00
2.055	Engeland Stockkaart 2012 - Kerst blok	**	€ 22,00	€ 8,50
2.056	Engeland Stockkaart 2012 - Welcome to the Olympic Games	**	€ 12,00	€ 4,50
2.057	Engeland Stockkaart 2012 - Welcome to the Paralympic Games	**	€ 12,00	€ 4,50
2.058	Engeland Memories of London 2012	**	€ 12,00	€ 4,50
2.059	Engeland Diverse zegels en blokken	**	€ 19,00	€ 7,50
2.060	Engeland 2012 - Britse Mode	**	€ 20,00	€ 8,00
2.061	Engelse Koloniën Insteekboek	**/*0		€ 10,00
2.062	Europa Insteekboek Blauw	0		€ 6,00
2.063	Europa Insteekboek Bruin	**/*0		€ 3,50
2.064	Europa Insteekboek	**/*0		€ 6,00
2.065	Europese landen Importa album	*0		€ 20,00
2.066	Filatel. Artikel Insteekboek Rood leeg!	0		€ 7,00
2.067	Filatel. Artikel Insteekboek Blauw leeg!	0		€ 7,00
2.068	Filatel. Artikel Insteekboek Groen leeg!	0		€ 5,50
2.069	Frankrijk Album Davo 1962-1995	**/*0		€ 7,00
2.070	Frankrijk Album Davo 1849-1969	**/*		€ 250,00
2.071	Frankrijk Album Davo 1970-1989	**/*		€ 150,00
2.072	Frankrijk Album Davo 1981-2007	0		€ 25,00
2.073	Frankrijk Insteekboek 1962-1988 Doubl.	0		€ 6,00
2.074	Frankrijk Insteekboek o.a. voorafstemp.	**/*0		€ 15,00
2.075	Frankrijk Insteekboek Moderne zegels!	0		€ 10,00
2.076	Frankrijk Insteekboek Rood	0		€ 15,00
2.077	Frankrijk insteekboek	**/*0		€ 10,00
2.078	Frankrijk Stockkaart	0		€ 2,50
2.079	Frankrijk Stockkaart	**/*0		€ 5,00
2.080	Franse Koloniën Stockkaart	**/*0		€ 2,50
2.081	Franse Zone Stockkaart diverse zegels	**/*0		€ 6,00
2.082	Guinea Spaans Stockkaart	**/*0		€ 5,00
2.083	Honduras (Brits) Stockkaart	**/*0		€ 6,00
2.084	Hongarijē Insteekboek Verzameling	*0		€ 15,00
2.085	Hongarijē Insteekboek Rood	0		€ 3,50
2.086	Hongarijē Insteekboek Rood	0		€ 2,00

2.087	Hongarije/Roemenië Insteekboek		**/*0		€ 10,00
2.088	Ierland insteekboek		**/*0		€ 4,00
2.089	Indonesië doosje		**/*0		€ 2,00
2.090	Indonesië Importa album met West-Irian		**		€ 40,00
2.091	Indonesië Insteekboek		**		€ 10,00
2.092	Indonesië Map 30 FDC-s		0		€ 5,00
2.093	Isle of Mann Europa blokken 187/188	Michel	**		€ 2,00
2.094	Jamaica Stockkaart 591/594		**/*0	€ 70,00	€ 7,00
2.095	Japan Snuffeldoos		**		€ 5,00
2.096	Japan Stockkaart		**/*0	hcw	€ 6,50
2.097	Kazakstan Stockkaart		**/*0		€ 25,00
2.098	Liechtenstein Insteekboek iets Andorra		0		€ 4,00
2.099	Macao Jaargang 1997 + blokken		**		€ 20,00
2.100	Maleisië insteekboek		**/*0		€ 25,00
2.101	Mecklenburg Vorpommern tussen 8-40		**/*0		€ 7,50
2.102	Mongolië Ordner veel motief		**/*0		€ 15,00
2.103	Mozambique Stockkaart		**/*0		€ 20,00
2.104	N.O.G. Insteekboek		**/*0		€ 5,00
2.105	Ned. O. G. Album Davo NVPH		**/*0		€ 35,00
2.106	Nederland Album Davo 1852-1991	NVPH	**/*		€ 75,00
2.107	Nederl Album Davo Velletjes 1965-2000	NVPH	**/*		€ 15,00
2.108	Nederland Album Davo 1970-1989	NVPH	0		€ 7,50
2.109	Nederland Album Davo 1990-1999	NVPH	0		€ 10,00
2.110	Nederland Album Davo 2000-2005	NVPH	0		€ 15,00
2.111	Nederland Album Davo 1937-1989	NVPH	**/*0		€ 25,00
2.112	NL 96 luchtboogbeelden St. Jan DB		**		€ 75,00
2.113	Nederland Importa album Leeg!		0		€ 5,00
2.114	Nederland Insteekboek Rood Doubl.		**		€ 7,00
2.115	Nederland Insteekboek Blauw Doubl.	NVPH	0		€ 5,00
2.116	Nederland Insteekboek Groen		0		€ 2,00
2.117	Nederland Insteekboek 1990-2000	NVPH	0		€ 2,00
2.118	NL Insteekboek blokken en velletjes		**/*0		€ 15,00
2.119	Nederland Insteekboek Zwart		**/*0		€ 2,00
2.120	Nederland Insteekboek		0		€ 4,00
2.121	Nederland Insteekboek		0		€ 5,00
2.122	Nederland Insteekboek 1967-1986		**/*0		€ 6,00
2.123	Nederland Koningshuis Album		**		€ 10,00
2.124	Nederland mapje Jaarset 2014		**		€ 80,00
2.125	Nederland stempels -s-Hertogenbosch		0		€ 2,50
2.126	Nevis Stockkaart		**		€ 5,00
2.127	Nieuw Zeeland Insteekboek Bruin		0		€ 4,00
2.128	Nigeria Stockkaart		**/*0		€ 5,00
2.129	Ost Sachsen Stockkaart 18 zegels		**/*		€ 4,00
2.130	Polen Insteekboek Rood 1971-1990		0		€ 5,00
2.131	Portugal tussen 1976 en 1990		**/*0		€ 20,00
2.132	Portugese Koloniën Stockkaart		*		€ 5,00
2.133	Rep. Ceska insteekboek		**		€ 6,00
2.134	Rusland insteekboek		0		€ 30,00

2.135	Saargebiet Stockkaart 144 t/m 150	Michel	*	€ 200,00	€ 35,00
2.136	Saargebiet Stockkaart 135 t/m 141	Michel	**	€ 200,00	€ 35,00
2.137	Saargebiet Stockkaart 128 t/m 134	Michel	*	€ 550,00	€ 90,00
2.138	Saargebiet Stockkaart 267/271	Michel	**/*		€ 10,00
2.139	Saargebiet Stockkaart 122/125	Michel	0	€ 160,00	€ 24,00
2.140	Saargebiet Stockkaart 299/303	Michel	**	€ 75,00	€ 10,00
2.141	Saargebiet Stockkaart 291	Michel	**	€ 85,00	€ 12,00
2.142	San Marino/Tsjechoslowakije		**/*/0		€ 10,00
2.143	Slowakije Stockkaart		**/*/0		€ 2,50
2.144	Spanje Stockkaart		**/*/0		€ 4,00
2.145	Sri Lanka Stockkaart		**/*/0		€ 7,50
2.146	Tanzania insteekboek		**/*/0		€ 12,50
2.147	Tanzania insteekboek		**/*/0		€ 3,00
2.148	Wereld Bladen oude zegels		0		€ 15,00
2.149	Wereld Importa album w.o. oud Zweden		0		€ 10,00
2.150	Wereld Insteekboek Rood		**/*		€ 3,50
2.151	Wereld Insteekboek Bruin		**/*		€ 7,00
2.152	Wereld Insteekboek Beige		0		€ 7,50
2.153	Wereld Insteekboek Rood		0		€ 2,00
2.154	Wereld Insteekboek Velletje - blokken		0		€ 5,00
2.155	Wereld Insteekboek		0		€ 5,00
2.156	Wereld Insteekboek en NL Kerstzegels		0		€ 3,50
2.157	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 10,00
2.158	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 10,00
2.159	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 5,00
2.160	Wereld Insteekboek		**		€ 5,00
2.161	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 15,00
2.162	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 10,00
2.163	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 5,00
2.164	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 5,00
2.165	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 15,00
2.166	Wereld Insteekboek		**/*/0		€ 10,00
2.167	Wereld Insteekboek		**		€ 10,00
2.168	Wereld Insteekboek		**		€ 5,00
2.169	Wereld Ordner		**/*/0		€ 5,00
2.170	Wereld Ordner		**/*/0		€ 12,50
2.171	Wereld snuffeldoos o.a. Pzboekjes NL		**/*/0		€ 5,00
2.172	Wereld snuffeldoos o.a. FDC's NL		**/*/0		€ 5,00
2.173	Wereld snuffeldoos		**/*/0		€ 15,00
2.174	Wereld Stockkaart		0		€ 2,50
2.175	Nederland Ringband FDC's 314 t/m 395		0	€ 7,50	€ 3,50

Om nieuwe kavels in te leveren en voor uw schriftelijke koopopdracht
neemt u contact op met Peter Teurlings
E-mailadres: veiling@hertogpost.nl

Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en Muntveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat Rietdijk uw partner zijn!

In **april** en **november** telkens een grote postzegelveiling en in **juni** en **december** telkens een grote muntveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten!**

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: **070-364 79 57**

of mail: info@rietdijkveilingen.nl

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)
2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon 070-364 79 57 (postzegelveiling)
070-364 78 31 (muntveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

Wij houden voor u maandelijks een online veiling met hierin opgenomen, diverse betere en zeer goede nummers van Nederland, Overzeese Rijksdelen en buitenland.

Tevens hebben we steeds een ruime sortering in goede verzamelingen wereld en restpartijen in dozen, kistjes, etc.

Ook U kunt op onze maandelijkse veiling meebieden!

Kijk voor meer informatie op onze website.

Kerver 10

5521 DB Eersel

Tel: 0497-512057

Fax: 0497-516605

info@bpvveiling.nl

www.bpvveiling.nl

VAN DIETEN

POSTZEGELVEILINGEN BV

Sinds 1886

- Elk voor- en najaar organiseren wij een veiling met een kwaliteitsaanbod betere zegels en series, goede verzamelingen en complete nalatenschappen.
- Voor deze veilingen vragen wij doorlopend goed materiaal!
- Als Register makelaar-taxateurs verzorgen wij expertises voor verzekering en successie.

Als service bieden wij:

- De veilingcatalogus op onze website met zoekfunctie,
- De mogelijkheid om live online te bieden tijdens de veiling

Van Dieten Postzegelveilingen bv
www.vandieten.nl

Roermond, Bakkerstraat 22, 6041 JR, Nederland
T: +31 (0)475 - 563 500 • F: +31(0)475 330 829
Den Haag, Parkstraat 20 (gebouw Parkhage),
2514 JK, Nederland
T:+31(0)70 365 3817 , info@vandieten.nl

info@vandieten.nl • www.vandieten.nl

PARTNER IN
THE GLOBAL
PHILATELIC NETWORK

CORINPHILA

POSTZEGELS, MUNTEN EN PRENTBRIEFKAARTEN

UW INTERNATIONALE PARTNER IN DE FILATELIE!

China 1897

"Small Dollar – The King of Chinese Philately"

EUR 552.000,-
CHF 605.000,-*
Zürich, juni 2018

West-Australië, "Inverted Swan"

De meest waardevolle postzegel van Australië

EUR 271.400,-
CHF 314.600,-*
Zürich, juni 2018

Nederlands-Indië

Absolute hoogtepunt, stempelproeven 10 cent op velletjes

EUR 67.600,-*
Amstelveen, september 2017

EUR 48.800,-*
Amstelveen, maart 2016

Nederland 1852

Het enige horizontale brugpaar op brief

* Hamerprijs incl. opgeld

EUR 382.400,-
CHF 573.600,-*
Zürich, juni 2009

Zwitserland 1850

Het 'Winterthur' blok van 8 op brief

CORINPHILA VEILINGEN BV
 AMSTELVEEN - NEDERLAND
INFO@CORINPHILA.NL
TEL. + 31 20 624 97 40
WWW.CORINPHILA.NL

CORINPHILA AUCTIONEN AG
 ZÜRICH - ZWITSERLAND
WWW.CORINPHILA.CH

CORINPHILA - EEN TRADITIE VAN SUCCES

Als enige Nederlandse internationale postzegelveilinghuis heeft Corinphila Veilingen zusterbedrijven in Duitsland, Zwitserland, Hongkong en de Verenigde Staten.

Dankzij onze deskundigheid en kennis op het gebied van de filatelie, onze optimale presentatie en een internationaal en vermogend klantenbestand realiseren wij de hoogste prijzen.

Bovendien publiceren wij hardcover veilingcatalogi voor bijzondere verzamelingen op land en op (eigen)naam.

Onze experts adviseren u graag vrijblijvend bij verkoop!